

FOAIA DIECEZANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. române a Caransebeșului

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆ APARE DUMINICA ◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

<p>Prețul abonamentului: Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane „ „ „ pe 1/2 de an 5 cor. „ România și străinătate pe an 14 frc. „ „ „ „ pe 1/2 an 7 „</p>	<p>Manuscrisurile să adresează la redacțiunea „Foaia Diecezană“ iar banii de prenumără- țione și inserțiuni la Administrațiunea Tipo- grafiei și Librăriei diecezane în Caransebeș Telefon Nr. 30.</p>	<p>Prețul inserțiunilor: Pentru publicațiuni oficioase, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 7-50 cor., până la 200 de cuvinte 10 cor., de aci în sus 12 cor</p>
---	--	---

A P E L.

Ministrul de război, Ministrul ungar de honvezi și Ministrul austriac de honvezi, ca autoritatea centrală, pentru ajutorarea armatei întregi în mod voluntar au organizat, cu înțelegere reciprocă, în Budapeșt și în Viena câte un

Oficiu pentru ajutorarea armatei.

Pentru conducerea acestor oficii este ordonat câte un general în rang mai înalt, *cercul lor de activitate să estinde în toate direcțiunile ajutorării făcute în mod voluntar.* Să face excepțiune la îngrijirea bolnavilor și a răniților, care își are organizarea specială (Societatea: „Crucea Roșie“), precum și sprijinirea familiilor ostașilor chemați la arme, care să face pe baza legii.

Rămâne neatinsă: activitatea reuniunilor, comitetelor, locurile de colectat ect. deja înființate pentru ajutorarea armatei, ba și chiar oficiile destinate a sprijini armata, cari vor face din partea lor tot posibilul, ca ajutorarea făcută în mod voluntar să să valoreze după putință în mai multe forme și moduri. În privința aceasta vor servi bucuros cu sfat și îndrumare tuturor compatrioților noștri din monarhie, precum și acelor cari trăesc în coloniile noastre din străinătate, cari doresc a jertfi pe altarul Patriei în favorul acestui scop maiestos.

Oficiile pentru ajutorarea armatei, conform caracterului lor oficios, voesc a da, fără nici un interes, o direcțiune corăspunzătoare tuturor mișcărilor mari de ajutorare, cari deja s'a înființat în Monarhie și doresc a rămânea focarul tuturor năzuințelor patriotice de felul acesta. Îndeosebi să vor îngriji, ca ajutorarea să corăspundă întru toate și pretențiunilor vieții practice.

Aceste oficii sânt totodată și centrele locurilor de informare pentru ajutorarea făcută în mod voluntar.

Pe baza aceasta sânt rugate toate acele persoane, societăți, comitete etc. cari doresc, în înțelesul celor zise, a conlucra în interesul ajutorării armatei, să să adreseze cătră oficiul pentru ajutorarea armatei la Ministeriul de război ces. și reg. (Kriegsfürsorgeamt des k. u. k. Kriegsministeriums Wien IX/3 Schwarzspanierstrasse 25), respective cătră oficiul pentru ajutorarea armatei la Ministeriul de honvezi reg. ung. (Budapeșt IV. Váczi utca 38 sz.)

Fiecare dintre aceste oficii primește donațiuni de bani pentru ajutorarea orăruui scop și aceste le va trimite fără amânare la locul destinat. Să colectează orice fel de donațiuni pe sama văduvelor și orfanilor acelor ostași, cari au căzut în război, sau morți în urma ostenelelor militare; asemenea colectează donațiunile făcute în favorul ostașilor de pe câmpul de luptă și în genere să năzuesc, ca să sprijinească și să organizeze toate acțiunile de ajutorare.

Publicul să face atent, că nu este bine a trimite articole, cari să strică ușor. Înainte de a să trimite astfel de articole este conștut a face întrebare la respectivul oficiu pentru ajutorarea armatei. Modul cel mai acomodat pentru ajutorare este trimiterea de bani în număr.

Epistole, întrebări făcute și donațiuni în bani pentru acele două oficii, precum și alte donațiuni destinate Oficiului din Budapeșt, sânt a să trimite pe adresele susamintite. Adresa pentru obiecte destinate oficiului din Viena este următoarea: Oficiul ministeriului de război ces. și reg. pentru ajutorarea armatei (An das k. u. k. Kriegsministerium Kriegsfürsorgeamt) Wien I. Stubenring.

Ambele oficii corăspondează în toate limbile din Monarhie.

Nr. 4112 B ex 1914

Congruă.

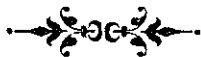
Notă oficială.

Amăsurat circularului nostru ddo 14/27 Februarie 1914 Nr. 1086 B preoții, cari împlinesc în **1 Ianuarie 1915 cinci** respective **zece** ani de serviciu, au să subștearnă până în 15 Octomvrie 1914 Conzistorului diecezan atestatul lor de serviciu.

Atestatele intrate după acest termen nu să vor lua în considerare.

Caransebeș în 29 Iuliu 1914.

Dr E. Miron Cristea
episcop.

Nr 5261 B ex 1914.

Publicațiune oficială.

Să aduce la cunoștința celor interesați, că **înscrierile** la institutul nostru teologic pentru anul școlar 1914/5 să vor face în primele trei zile ale lui Septemvrie v. adecă la termenul normal.

Caransebeș, în 7 August 1914.

Consistorul diecezan

Dr E. Miron Cristea
episcop.

Nr 4806 Șc. ex 1914.

Concurs

Din donațiunea „Reuniunii învățătorilor români dela școalele gr.-or. din dieceza Caransebeșului” să vor acorda patru stipendii de câte 150-150 cor. la patru fii sau fice de învățători sau învățătoare, sau orfani de învățători de religiunea gr. or. română din dieceza Caransebeșului, cari sănt avizați la ajutor și vor dovedi purtare bună și calcul bun din studii la școale medii, comerciale, industriale, militare și pedagogice, având preferință fiii și ficele membrilor reuniunii donatoare.

Doritorii de a obține aceste stipendii au să subștearnă petițiile Conzistorului până la 25 August st. v. a. c. ajustate cu următoarele documente:

1. Estras de botez.
2. Testimoniu școlar dela finea anului școlar 1913/14.
3. Atestat dela Oficiul parohial, prin care să să adeverească, că petentul sau petenta este fiu sau fică de învățător sau învățătoare, sau orfan de învățător, de religiunea gr. or. română, din dieceza Caransebeșului.
4. Atestat de paupertate dela antistia comunală, Caransebeș, din șed. conzist. școl., ținută în 2 August 1914.

Dr E. Miron Cristea m. p.
episcop.

1-2

Epistolă către frați.

Cetiți, cetiți, cetiți!! Și „Vă jur pe Domnul ca epistola să fie cetită la toți frații” (1. Tesal. 5, 27).

(Urmare)

- c) Isus Cristos dovedește prin învierea sa din morți, că El este adevăratul Fiu al lui Dumnezeu.

Sfântul apostol Pavel serie în epistola către Romani, că Isus Cristos „s'a hotărât” (sau s'a dovedit) „Fiu a lui Dumnezeu prin învierea (Lui) din morți” (1, 4). Adevărul acesta să cunoaște și de acolo, că Isus îi numește pe toți prorocii din vechime „slugi” ale lui Dumnezeu, iar pe Sine însuș se numește „Fiu iubit” al lui Dumnezeu (Marcu 12, 2-7). El mai zice: „Eu și (Dumnezeu) Tatăl una sântem” (Ioan 10, 30), și cere „ca toți să cinstească pe Fiul, precum cinstesc pe Tatăl, că cine nu cinstește pe Fiul, nu cinstește (nici) pe Tatăl care L-a trimis” pe Fiul (Ioan 5, 22-24). Isus mai zice: „Credeti-Mi, că Eu (sânt) în Tatăl și Tatăl este în Mine” (Ioan 14, 11), și „celce M'a văzut pe Mine a văzut pe Tatăl” (Ioan 14, 9). Vorbe ca acestea nu poate spune despre sine nici un om, și ele trebuie să uimiască. Isus știe, că din pricina lor va fi omorât; dar știe și aceea, că Dumnezeu va dovedi vorbele Sale, înviindu-L din morți. Și iată ce cetim în sfânta evanghelie a lui Marcu: „Iarăș Pa întrebă pe El arhierul și a-zis: „Au Tu ești Cristosul, Fiul Celui binecuvântat”, adecă Fiul lui Dumnezeu? „Iar Isus a zis: Eu sânt! Iar arhierul, rupându-și hainele, a zis: Ce ne mai trebuie alte mărturii? Ați auzit hula, ce vi să pare vouă? Iar ei toți L-au judecat pe El, că este vinovat morții” (14, 61-66). Din pricina adevărului, că Isus s'a numit singur pe Sine Fiul lui Dumnezeu, El a fost răstăgnit și a murit. Dar a sosit clipa, în care Duhul dător de viață al Stăpânului lumii a înviat trupul Celui mort, și așa adevăratul Dumnezeu a pecetluit pentru totdeauna cuvintele rostite de Mântuitorul în viața Sa pământească, că El este „Cristosul, Fiul Celui binecuvântat”, precum și cuvintele rostite de Tatăl Lui: „Acesta este Fiul Meu cel iubit, în care bine am voit, pe Acesta să-L ascultați!” (Mat. 17, 5). Cine ar cuteza să mai zică și după dovezile aduse aici, că el încă tot nu poate înțelege și ști, cum este Isus Cristos adevăratul Fiu al lui Dumnezeu, acela cu bună samă nu mai înțelege nimic și nu mai poate avea nici o știință.

- d) Învierea lui Isus Cristos dovedește, că numai decăt ne așteaptă judecata cea înfricoșată de apoi.

Sfântul apostol Pavel, „stând în mijlocul Areopagului (o clădire din orașul Atena) a zis” către ceice-l ascultau: „Dumnezeu poruncește tuturor oamenilor de pretutindenii să se

pocăiască, pentrucă a hotărât o zi, în care va să judece lumea într-o dreptate prin Bărbatul (Isus Cristos) pe care mai înainte L-a rânduit, dând (despre aceasta) încredințare tuturor, înviindu-L din morți" (Fapt. Ap. 17, 22. 30. 31).

Aci ni să spune foarte lămurit: Nu glumiți, ci petreceți-vă viața în sfințenie, și, dacă aveți păcate, pocăiți-vă și curățiți-vă de ele! Că aceasta vă poruncește nu vre-un om, ci însuș Dumnezeu, care într-o zi anumită îi va judeca pe toți morții înviați și pe ceice atunci vor fi vii. Prin cine îi va judeca? Prin Isus Cristos, pe care mai înainte L-a rânduit Judecător. Și care este semnul că acest Judecător are să ne judece odată pe toți? Semnul cel mai sigur este învierea Lui din morți. Iată, că învierea lui Isus din morți este chiar degetul lui Dumnezeu, cu care El ne arată, că noi trebuie să așteptăm numai decât și cu hotărâtă siguranță ziua judecării celei înfricoșate de apoi. Și cum este învierea lui Isus siguranța acelei judecări? Iată cum: În timpul petrecerii Sale pe pământ Isus a zis: „Tatăl (Meu) pe nime nu judecă, ci toată judecata a dat-o Fiului" (Ioan 5, 22). Deci „ceice se lapadă de Mine și nu primește cuvintele Mele are pe Celce-l osândește (are anume), cuvântul pe care l-am spus Eu; acela (cuvânt al lui Isus) îl va osândi pe el în ziua cea de apoi" (Ioan 12, 48). Și pentru „tot cuvântul deșert, pe care-l vor grăi oamenii, vor da seamă de dânsul în ziua judecării" (Mat. 12, 36). Și atunci „nimic nu este acoperit care să va descoperi, și (nimic) ascuns care nu să va ști" (Luca 12, 2). „Tatăl a dat Fiului putere, ca să facă și judecată... Nu vă mirați de aceasta, că vine ceasul în care toți cei din morminte vor auzi glasul Lui, și vor eși ceice au făcut cele bune în învierea vieții, iar ceice au făcut cele rele în învierea osândirii" (Ioan 5, 27—30). Păcătoșii au răs de aceste învățături ale lui Isus. Ei L-au urât pe învățătorul și L-au omorât. Dumnezeu însă a pecetluit aceste învățături cu pecetea învierii Fiului Său din morți. Învierea lui Isus, care este o faptă așa de sigur întâmplată înainte de atâtea sute de ani, este și siguranța cea mai deplină pentru întâmplarea judecării celei înfricoșate de apoi. Credința noastră în această judecată nu este nicidecum o sperietoare ori o nălucire de creeri bolnavi, ci, în lumina învierii lui Cristos, ea este hotărâtă știință. Nebun trebuie să fie omul acela care, în lumina aceasta, urmează a merge pe calea păcatelor, mângâindu-se sau mai bine zis cumplit înșălându-se, că nu va veni ziua judecării. Iată ce ni să spune la sfântul evangelist Matei despre ziua aceea: „Așa va fi la sfârșitul lumii: Vor eși îngerii și-i vor despărți pe cei răi din mijlocul celor drepti, și îi vor arunca în cup-

torul cel cu foc, unde va fi plâns și scrâșnirea dinților" (13, 49. 50). Iată ce ne spune despre ziua aceea și sfântul apostol Pavel: „Noi toți trebuie să ne arătăm înaintea scaunului de Judecător al lui Cristos, ca să ia fiecare dupăcum a făcut celece s'au lucrat prin trup, ori bine, ori rău" (2. Corint. 5, 10).

(Urmează)

Aniversarea nașterii Majestății Sale la Caransebeș.

Luni seara.

Poporațiunea din Caransebeș și-a manifestat alipirea față de gloriosul Rege al nostru într'un mod grandios.

În jurul statuei Majestății Sale sau ridicat colonne și arcuiri de verdeată, împodobite cu diferite drapele. Îți era mai mare dragul să vezi alături de tricolorul statului roșu-alb-verde și de colorile dinastice negru-galben și **tricolorul neamului românesc** de pe aceste meleaguri: roșu-galbin-vănat. O înfrățire vizibilă a sentimentelor comune, ce ciocotesc în pieptul a milioanele de supuși fără deosebire de lege și neam, față de persoana augustă a Majestății Sale și iubite noastre patrii.

O lume imenză de mii de oameni se adunase în jurul parcului în care să află monumentul Regelui. La 8 și $\frac{1}{2}$ ghirlandele de lumini electrice se aprind și Majestatea Sa apare în broz majestos, energie și bun ca și craiul poveștilor noastre strămoșești. Feeria de lumină amuștește mulțimea și apoi cele vreo 10 mii de ostași, cari străjuiau statua izbucnesc în urale nesfârșite.

Întru aceea autoritățile civile și militare se postează în interiorul parcului, dinaintea statuei. Se face o liniște și apare iubitul nostru arhiepiscop, P. S. Sa Episcopul Dr. E. Miron Cristea, încunjurat de toți sfinții săi. Prea S. Sa urcă apoi tribună; iar vitejii noștri ostași văzându-și pe vlădica lor îl întâmpina cu puternice și prelungite „să trăiască". Prea Sfinția Sa — vădit emoționat de puterea de viață, de însuflețirea soldatului român — rostește cu glas puternic și vibrător următorul discurs magistral.

Onorat public!

Stăm astăzi aicea: Români, Maghiari și Germani, poate și alte naționalități, în frățescă armonie în fața acestei marmore albe și a statuei de bronz, care reprezintă chipul Majestății Sale, gloriosului nostru Împărat și Rege Francisc Iosif I-ul.

Toate popoarele din patrie și din întreaga monarhie serbează încă de astăzi începând aniversarea nașterii sale.

Dar — deși ajuns la adânci bătrânețe, — nici când n'am serbat această aniversare între împrejurări atât de grele, critice și extraordinare ca acum, când aproape întreaga Europa se află în stare de războiu; ba noi aici — la Caransebeș — stăm aproape să auzim bubuitul tunurilor, cari nu dau salve de sărbătoare, ci aruncă șrapnele, cari imprăstie moartea acolo, unde cad și lovesc.

Tochmai aceasta stare de război fortifică, întărește în sufletul tuturor popoarelor din monarhie sentimentele de alipire către tronul Habsburgic, și de fidelitate către persoana Domnitorului și prin aceasta și iubirea noastră de patrie. Mulțimea imensă și însuflețită, care anul acesta s'a adunat aicea, încă dovedește acest fapt.

Cât ne privește pe noi Români — în numele cărora ca episcop român pot să vorbesc — mai mult decât orice floricele oratorice dovedesc tradiționala noastră alipire și neîntrecută iubire de tron și dinastie, precum și loialitatea către persoana Majestății Sale, însuflețirea și avântul, cu care fiii poporului român au dat ascultare glasului de chemare și mobilizare a-l Majestății Sale, supremului comandant. Cântecul eroic și însuflețirea, cu care au alergat sub drapel și au plecat mulți din fiii episcopiei mele la război, le-ați auzit și văzut cu toții aici, în orașul reședinței mele. Înși-vă spuneți, că v'au pus în uimire. Numai din episcopia Caransebeșului au plecat mai multe zeci de mii; iar întreg poporul român din patrie și din monarhie are astăzi sub drapelul armatei noastre de sigur câteva sute de mii de luptători, toți gata a aduce suprema jertfă, adecă ași jertfi viața pentru tron și patrie, precum au făcut-o aceasta în tot trecutul lor.

Onorat Public!

Mulți nu sunteți Români și — ca să cunoașteți temeinic pe soldatul român — reamintesc un caz aproape unic în istoria lumii, care caracterizează mai bine pe acest ostaș. În 1907, când au fost rescoalele agrare în regatul român vecin și care nouă numai amical ne poate fi, căci așa pretind interesele nu numai ale Românilor din Ungaria și Austria ci și ale Românilor din regat și de pretutindenea, s'a întâmplat că un soldat la comanda oșterului au pușcat în grupul de țărani, unde era și tatăl său, care a căzut mort; iară soldatul-fiu a cerut la urmă concediu de câteva zile ca să-și îngroape pe tatăl său, căzut poate tocmai de glonțul fiului său. Așa-i soldatul român de pretutindenea; așa-i și Românul din armata monarhiei.

El pune mai presus de iubirea părintească, jurământul față de drapel, tron și patrie, și disciplina militară. Așa l-am învățat noi și biserica noastră de veacuri. Românul e religios până acum și ține la biserică sa; ascultă de vlădicul său și de fruntașii săi.

Aceasta o știe bine Majestatea Sa; o știu membrii dinastiei Sale și toți beliducii armatei. Regretatul moștenitor de tron Francisc Ferdinand, pentru a cărui ucidere s'a pornit acest război, îi numea pe soldații români: „Meine braven Romänen“.

Drapelul unui Regiment românesc are suprema distincție militară, medalia de aur cu inscripția: „Für standhaftes Ausharren in der bewiesenen Treue“, ceea ce pe românește însemnează: „Pentru credința statornică în zile grele“.

În luptele contra lui Napoleon cel mare, Români au luat parte în mai multe de 60 de ciocniri sângeroase, dovedind o vitejie extraordinară. Așa la 1797 frații granițeri români dela Năsăud au aruncat pe Napoleon cel mare și garda lui în o mocirlă la podul dela Arcolo. Așa s'au luptat Români în trecut; așa se vor lupta în viitor.

Majestatea Voastră!

Un scriitor român zice: că „războaiele sânt focuri mari, la flacăra cărora să văd lămurit virtuțile și stricăciunile popoarelor“.

Virtuțile soldaților români le-ai văzut în toate războaiele monarhiei, căci istoria armatei cuprinde multe din bravurile și vitejiile lor.

Aceste **virtuți** Ți le ofere astăzi poporul român din eparhia mea și desigur poporul român din întreaga monarhie în aceste zile grele și pline de pericol, ca dar, stringând din toată inima: Trăiască Majestatea Sa încă mulți ani, trăiască întreaga dinastie, ca atât El cât și legiuitorii lui uramași să mai poată

răsplăti cu bine jertfele, izvorâte din aceste virtuți, cari de sigur vor străluci — spre mândria noastră — și în resboiul, ce în zilele acestea s'a deslănțuit.

Fie, ca această reciprocă considerare și înfrățirea atât de frumoasă a sentimentelor iubirii de tron și de patrie, care atât de puternic — văd că — izbucnește astăzi din toate piepturile fără deosebire de limbă, neam și confesiune — aicia — ca și în celelalte părți ale țării — să să susție și să se arate pe viitor în toate manifestațiunile **vieții de stat și sociale**: ca — văzânduși toate popoarele asigurată existență etnică, cultura națională și propășirea în toate direcțiunile — se formeze din patrie și monarhie cu pepturile lor și cu țaria sentimentelor din ele o fortăreață tot mai puternică, încât nu tunurile dușmanilor, ci nici porțile iadului să nu-o poată birui.

*Trăiască Majestatea Sa! Trăiască armata Lui!
Trăiască Patria!*

Discursul este subliniat cu continue aprobări, „trăiască“ „eljen“ și cu „hoh“.

Publicul românesc mai ales a fost plăcut impresionat de atențiunea, cu care soldații urmăreau cuvintele arhipăstorului lor, entusiasmându-se mai ales când a atins cazurile de vitejie ale ostașilor români și întrerupând cu aplauze, cari se mișcau în valuri puternice peste capetele imensului public.

Mai vorbesc în ungurește judele de tribunal Iuliu Mészáros și în nemțește parohul romano-catolic Ludvic Bappert, tâlmăcind sentimentele de loialitate ale neamului lor. Apoi convoiul cu muzica în frunte parcurge stradele principale ale orașului iluminat splendid.

Remarcăm îndeosebi iluminarea frumoasă a reședinței episcopiești și a celorlalte edificii diecezane, a „Casinei române“, a „Severinenii“ etc. etc.

Din Nrul 193 al ziarului „Temesvári Hirlap“ reproducem partea, care apreciază această vorbire:

„Pe tribuna de dinaintea statuei Majestății Sale a ținut episcopul Dr. E. Miron Cristea un discurs foarte însuflețit și entuziast, subliniat de ovațiile însuflețite și aprobările ce numai conțineau ale ascultătorilor. Episcopul Cristea cu capacitatea-i bine cunoscută de mare vorbitor, comemorează cu cuvinte admirabile importanța și solemnitatea deosebită a acestui prilej. Apreciază domnia și virtuțile fără de păreche ale Majestății Sale, apoi profundele sentimente patriotice, care au caracterizat în totdeauna poporul acestui ținut, și în fine acel spirit militar exemplar și neclintit, precum și simțul de datorință, care este tradițional în vechea graniță și între soldații români. Scoate exemple grandioase pentru toate cele espuse din istorie și la finea vorbirii sale apostrofează din nou, cu un efect deosebit, augusta figură a Domnitorului, și în cuvinte, întrerupte de ovații prelungite aduce elogiul Casei domnitoare, precum și espresia profundă și însuflețită a loialității față de Majestatea Sa.

„Vorbirea episcopului Cristea a fost demnă nu numai de măreția și însuflețirea, ce a caracterizat sârbarea, și de renumele oratoric al vorbitorului, ci a fost și o faptă patriotică exemplară și prețioasă, care a stârnit însuflețire sinceră, nu numai între Români ci a stârnit cu conținutul său patriotic și însuflețitor simpatie și entuziasm și între Maghiari.

Marti. Se oficiază serviciu dumnezeesc în toate bisericile din oraș.

Doxologia săvârșită în catedrala noastră a fost înălțătoare. A slujit Prea Sfinția Sa înconjurat de înaltul cler în vestminte strălucitoare. Responzoriile le ezeacă cu precizie corul mixt al „Societății române de cân-

tări". Sunt de față membrii Consistorului diecezan și Corpurile profesionale, apoi Comunitatea de avere, magistratul, judecătorii, ofițerii, etc. și mulți soldați.

La ora 1 din zi Prea Sfinția Sa a dat prânz la care au fost invitați șefii tuturor oficiilor și numărâși frunțași ai vieții publice din Caransebeș. La șampania Prea Sfinția Sa rostește următorul remarcabil toast:

Domnilor!

Precum am accentuat și în cuvântarea mea de-asăară, cu adevărat nici când n'am serbat ziua nașterii Maiestății Sale, ca acum — așazicând — între astfel de bucurii de tunuri.

Poate-că însuș Dumnezeu a trimis peste noi acești nori negrii, ca să ne examineze și să se constate, cari popoare sunt capabile acum nu de vorbe umflăte, ci de **fapte mute**, dar glorioase. Și cu adevărat starea de războiu a scos din nou la iveală, ce adânci sentimente de alipire, de loialitate către tron, de cel mai curat patriotim și de reală iubire de patrie nutresc în pieptul lor popoarele Ungariei și ale monarhiei întregi.

Eu — ca cetățean ungar și ca episcop român — am simțit în sufletul meu dimpreună cu toți sfinții și conlucrătorii mei o deosebită **mândrie**, văzând mulțimea imensă de fii credincioși, cari numai din acest colț de țară au alergat sub drapel, precum și însuflețirea lor. Sunt convins, că și pe câmpul de luptă vor face cinste drapelului, sub care au jurat, luptându-se cu vitejie alătura de confrății lor de arme: Maghiari, Germani, Slovaci, Bohemi, Croați etc., precum au făcut în tot trecutul lor.

Eu însumi am avut preainalta onoare și distincție, să aud din gura acum fericitului și de tot regretatului moștenitor de tron **Francisc Ferdinand** admirabilă apreciere a ostașilor români, zicându-mi: „Ich kenne die ausgezeichneten Leistungsfähigkeiten unserer romanischen Soldaten und ihre bewiesene Tapferkeit in allen Kriegen der Monarchie; gerade deshalb liebe ich dieses sympathische Bauernvolk mit langen Locken. Es verdient ein besseres Los“. (Cunosc escelețele însușiri ale soldaților noștri români și vitejia, ce-au dovedit-o în toate războaiele monarhiei; deaceia iubesc acest simpatice popor de țărani cu plele lungi. El merită o soartă mai bună). Când vor auzi soldații noștri această frumoasă apreciere a lor, să vor lupta ca lei pentru a răsbuna moartea Aceluia, care așa ne-a iubit.

Premiind aceste, rog pe preastimații mei oaspeți, cari sunteți totodată și căpeteniile dirgătorilor din loc și prin D-voastră rog pe toate dirgătorii mari și mici de pe teritoriul eparhiei mele, ca se stimeze, aprecieze și iubească pe fiii eparhiei mele, și se sprijinească în toate nizuințele sale materiale, bisericesti și culturale pe acest popor român **aproape de tot neglijat** și totuș vânjos, resistent și gata de cele mai mari jertfe de sânge.

Și toți să fie încredințați, că prin aceasta mijlocesc nu numai înaintarea lui, ci totodată întăresc și temelii patriei și tronul Maiestății Sale, carele să trăiască încă mulți ani!

Cei prezenți aclamă entuziasmați pe Prea Sfinția Sa, sublinindu-i fiecare propoziție cu aprobări și urale.

Răspunde procurorul șef Coloman Egi, un om cu deosebită afecțiune pentru români, în termeni elogioși la adresa neamului nostru și la adresa Prea Sfinției Sale.

Mai toastează și deputatul Constantin Burdia, asigurând pe Prea Sfinția Sa, ca organele statului vor ști să pretuiască jertfa de sânge ce o aduce națiunea română pe altarul patriei.

Însuflețirea crește din ce în ce, iar cei prezenți cântă pe rând, stând în picioare „Gotterhalte“, „Hymnus“ și „Deșteaptă-te Române“.

Prânzul acesta a fost un prilej binevenit pentru cimentarea unei conlucrări, sincere și comune în viitor în ceea ce privește propășirea patriei, și a diferitor neamuri conlocuitoră în această patrie comună.

Se sperăm, că nici mai târziu — după ce va trece primejdia — nu se vor uita lucrurile de acum.

În atenția preoției și candidaților de preoție.

Cerându-ni-să din mai multe părți clarificări cu privire la dispozițiile legii militare, sântem în poziție, pe baza informațiilor primite dela referentul afacerilor militare din Consistorul nostru, a da următoarele clarificări.

În înțelesul §-ului 19 din art. de lege XXX (legea militară):

1. Candidații de preoție ai religiunilor recunoscute prin lege, dacă vor fi asentați, pot fi trecuți, la cerere, în rezerva supletoare. *Aceștia sânt scutiți în pace și în război dela orice serviciu militar.*

2. Acest favor îl au și aceia, cari — înainte de a începe serviciul prezent și-au început studiile teologice, sau sânt noviți ai vre-unui ordin călugăresc, și în fine își încep sau își continuă studiile teologice după împlinirea serviciului prezent (Präsenzdienst, tényleges szolgálat).

3. Toți aceștia, adecă candidați de preoție, să transpun din rezerva supletoare în evidența rezervei supletoare a honvezilor, dacă au fost hirotoniți sau aplicați de profesori cu caracter preoțesc.

4. Acești preoți și profesori cu caracter preoțesc în caz de mobilizare, sau în caz de război **pot fi** chemați pentru îndeplinirea serviciului preoțesc la armată.

De sine să înțelege, că de favorurile înșirate mai sus se pot bucura numai acei candidați de preoție și numai acei preoți, cari și-au câștigat și și-au validat în fiecare an dreptul garantat prin acest articol de lege.

Candidatul de preoție sau preotul își perde favorul amintit:

a) dacă părăsește cariera preoțească înainte de sfințire sau după sfințire;

b) dacă în decurs de 4 ani dela terminarea studiilor teologice nu poate documenta, că e preot sfințit (diacon, presbiter etc.) sau profesor cu caracter preoțesc, sau că în acest timp în înțelesul dispozițiilor diecezei *nu e mai candidat de preoție*;

c) dacă nu-și validează dreptul la acest favor în timpul prescris la oficiul pretorial. Candidații de preoție în fiecare an până la finea lunii Iunie, iar preoții până la 15 Septemvrie.

Continuare la „Tabella generalis” din Nr. 31.

In omnibus Krasoviensi ad Possessionem	Fuit schola Valachica nation. ordinata	et actu existit	ex qualibus materialibus structa	quales habeat commo- ditates	In quali statu repperita sit?	Non existit schola	Ratio quare	Possessio haec provisae est scholae magro	Qui annuum habet stipendium		In naturalibus				Habet stercor scholae adnerum fundum		Nomina possessionum, quarum proles hanc scholam frequentant	In Possessione	Ratio quare	Nomina possessionum, quae ad hanc adjici possent	Ratio quare		
									In parata	x	Tritici mens. pos.	Fagopyri mens. pos.	Currus foeni	Orgias lignor.	Intravillan. Jugeror	extravillan.						Juxta subscriptor. magnum opinitores schola adhuc deberat	
Ruzs						1													Ruzs	quia prope non existit schola	Ohabicza	Haec poss. aut ad Szekejus, vel Furiog adjici- enda censetur	quia sola Iudi- magrum non est capax in- tertenendi
Szekejus	1	1	Ligneis	2. cubicula, et culinam	Bono			1	25		4	4			2	2			Dragomire- stye et Re- mete	quia non sunt capaces Iudi- magrum in- tertenendi			
Szilvaschly			Ligneis	do	do			1	16						6	2	2						
Valyvaleny	1	1	do	do	do			1	20						6	2	2			Scripta posse adjici posset ad Prebul	ex rationibus apud Prebul attactis		
Zaribestyre						1		1	25			4	6	2	2	2							
Zorlenczmare	1	1	Ligneis	3 cubicula et culinam	Bono										2	2				Possessio haec propte- ream habet Iudirectorem, cum ejusdem inhabitato- res velut nimium capi- tosi, ita nolint eundem salarisare, ut subsistere queat			
Zorlenczmitk	1	1	do	2 cubicula et culinam	Bono			1	10						6	2	2						
per Georgium Polgar m. m. Cottus Krasoviensi V Juditium ex Processu Lugossiensis.																							
Oseregetenes	1	1	Ligneis	Cubiculum et Camera	Bono			25	1							4			Maguri				
Gavossila	1	1	do	Cubicula 2 et culinam	Pessimo			4	40							4							
Kavarin	4	1	do	Cubiculum et culinam	Pssimo			1	25							4							
Krisova	1	1	do	do	Bono			1	30							4							

Din cele espuse e clar, că teologii și respective candidații de preoție sânt scutiți chiar și în război de serviciul militar activ. Iar preoții pot fi chemați cu avizuri speciale (după informația primită dela comanda militară) la serviciu militar preoțesc. Până nu vor primi aceste avizuri să steie pe pace.

Ministrul apărării țării cu rezoluția sub Nr. 106,617,126 din 1914 confirmă într'un caz special favorul teologilor și al preoților asigurat în legea militară și atrage din nou atențiunea comisiilor de recrutare și a celor militare din țară să respecteze dispozițiile legii referitoare la preoți și teologi.

2-3

Nr. 5171 Școl. 1914.

Cătră

invățătorii școalelelor confesionale române
din eparhia Caransebeș.

Să știe, că și la insistința Înaltului guvern al țării organele din fruntea comitatelor au inițiat o mișcare în scopul de a grăbi și ușura adunarea bucatelor și a produselor de pe câmp și peste tot de-a îndeplini fără întârziere lucrările agronomice și economice.

Factorii oficiali trebuc deci să aibă în această privință întreg sprijinul tuturor claselor sociale.

În urma recercării înaltului ministeriu al cultelor dela 12 August n. 1914 Nr. 3831/Pres. îndatorăm deci pe toți invățătorii nostri confesionali, ca în această privință să-și pue serviciile la dispoziția **comitelui suprem din comitat** și — conform îndrumărilor dela el — să participe cu munca și întreprinderea lor la asigurarea mersului normal al lucrărilor de câmp.

Oficiul parohial este îndatorat a comunica invățătorilor din parohie imediat acest ordin publicat în „Foaia Diecezană“.

Caransebeș 2 August v. 1914.

Dr. E. Miron Cristea
episcop.

Școala civilă de fete din Sibiu.

Apel

În timpul din urmă s'au deschis și în sânul poporului român mai multe școale superioare de fete române. Învățământul acestora s'a organizat în conformitate cu programul oficial de studii, ca să imbie și institutele noastre cel mai nimerit prilej ficelor poporului român pentru însușirea limbilor străine, d. p. limba maghiară, germană și franceză.

Cu deosebire în școala civilă (secundară) de fete cu internat a Asociațiunii din Sibiu să poate însuși limba germană în deplină măsură, deoarece în acest oraș, în precumpănire germană încă, mediul contribue mult în acesată privință.

Nu e de înțeles deci, pentruce să mai alerge în continu publicul nostru cu fetițele sale pela școale

străine pentru învățământul limbii germane ș. a., când în institutele noastre sânt făcute toate dispozițiile trebuitoare, ca sa să poată învăța și acele limbi. Ba, știința pedagogiei și practica vieții ne dovedește, că paralei cu învățământul limbii materne și pe temeiul acesteia, orice limba străină să învăța mai temeinic, mai conștient și mai luminat.

În acest senz s'a pronunțat, constatăm cu plăcere, și Congresul Uniunii Femeilor Române din 8 Iunie a. c. Iar glasul femeii și al mamelor române e cel mai chemat glas în chestiune, pentru care numai aderența sinceră mai poate avea loc.

Apelăm deci la bunul simț al poporului român, să grăbească a înscrie fetițele sale la institutele române de învățământ, care s'au înființat din jertfele sale marimoase și pentru trebuințele sale proprii.

Din incredințarea On. Comitet al Asociațiunii.
Sibiu, în Iulie 1914.

Direcțiunea
școalei civile de fete a
Asociațiunii.

2-6

Știri

Ziua nașterii Maj. Sale Regelui s'a sărbat în catedrală din loc cu Doxologie oficiată de Prea Sântia Sa Episcopul diecezan *Dr. E. Miron Cristea* cu asistența Înalt Prea Cuv. Sale părintelui arhimandrit și vicar episcopesc Filaret Musta, a protosinghelilor *Dr. Iosif Tr. Badescu*, *Dr. I. Olariu*, protopresbiterul *Andrei Ghidiu* și diaconul *Pavel Magdescu*. Au luat parte reprezentanții autorităților politice și militare din loc.

Parastas pentru odihna sufletului în Domnul fericitului Episcop *Nicolae Popoa* s'a ținut Duminică în 3 l. c. prin Prea On. Domn protopresbiter *Andrei Ghidiu* azistat de preoții *Spiridon Șandru* și *Ioan Stoian*. Publicul azistent la s. liturgie a rămas și la acest act de pietate cătră marele mecenat al diecezei. Odihnească în pace!

Mulțămită. Doamna văduvă preoteasă *Elena Popovici* împreună cu nepoata sa și în anul acesta, ca în todeauna, și-a adus aminte de biserica noastră dând un măsai pe pistol în preț de 80 cor. Dânsa a contribuit cu materialul, iar nepoata sa *Mărioara Voșcinar* a făcut lucrul de mână, care merită toată lauda.

Primească amândouă și pe această cale din partea comunei bisericesti mulțămită, iar Tatăl cerese să le răsplatească cu darul său. Tincova. Epitropia parohială.

Maj. Sa Regele și mobilizarea. Foile aduc știrea, că Maj. Sa, aflând cu ce insuflețire popoarele monarhie au alergat să-și facă datoria față de patrie ș-a esprimat deplina mulțămire, că mobilizarea să face în ordine exemplară și că cei chemați se prezintă atât de punctual și cu atâta entuziazm.

Necrolog. *Dimitrie Popoviciu*, preot în Mărul, a răposat Miercuri în 30 Iulie st. v. a. c. la 3 ore după amiază în etate de 64 ani și în al 29-lea an al preoției. Rămășițele pământești ale adormitului în Domnul au fost așazate spre vecinică odihnă Vineri în 1 August st. v. la 11 ore a. m. după săvârșirea sfei liturgii, în cripta familiară din Mărul. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Pentru cei lipsiți. În Sibiu s'a aranjat acum 2 săptămâni adunare pe strade, cu casete, pe sama familiilor rămase în mizerie în urma mobilizării generale. S'a acunat frumoasa sumă de 3151 coroane — dovadă eclatantă despre iubirea de jertfă a poporațiunii din acest oraș. În Septembrie să va aranja o a două adunare de ajutoare.

Medicinistii și războiul. Facultatea de medicină din Budapesta s'a adresat ascultătorilor săi și până acum s'au anunțat 400 medicinisti neobligați la arme oferindu-și serviciile pentru îngrijirea răniților. Întâi vor fi luați în samă rigorozanții, apoi medicinistii din anul V, în sfârșit cei din anul IV și III.

Cenzura foilor din străinătate. Monitorul oficial publică ordinul ministerial ce privește ziarele și revistele ce vin din alte țări. După acest ordin toate aceste produse ale presei vor fi controlate și dacă cuprinsul lor e primejdios pentru interesele campaniei publicitașionile respective sânt confiscate.

Câți oameni sânt supt armate? După statisticieni, în urma mobilizărilor din toate țările, în Europa sânt chemați să-și apere țara cu arma 40—42 milioane de oameni; iar întreținerea acestei masse costă pe zi 1 miliard de coroane.

Aviz. Oficiul protopresbiteral din Pânciova aduce la cunoștința On. Preoșimi din tract, că conferința preoșască, convocată pe 2 Septemvrie a. c., să amână pe alt termen nehotărât.

Oficiul poștal reg. ung. din loc ne recearcă să publicăm:

Epistolele ce să trimit în orice plic din întrebuințare persoanelor civile ori militare pe câmpul de război să expediază *franco* și deci nu e nevoie a indica pe plic nici un fel de clauzulă de franco etc.

Reuniunea „Crucea roșie“ din patrie va infința un serviciu cu scopul, de a informa publicul despre cei bolnavi ori vulnerați în război, locul patrecerii respective al morții lor — toate să fac gratuit.

La timpul său Poșta reg. ung. va emițe cărți poștale a 5 fileri (să pot cumpăra la oficiul poștal și în trafic). Pe o parte va fi adresa susnumitului serviciu de informașune (A magy. Vöröskereszt Tudosító Irodája), iar răspunsul acestui serviciu e gratuit.

Informașuni precise să dau, dacă să spun apriat: numele de botez și familie al soldatului, corpul de armată, regimentul, rangul etc.

Informașuni telegrafice să dau în cazul când, pe lângă indicarea celor de mai nainte, să cere un răspuns de 18 cuvinte plătindu-să taxa de 1.10 coroane.

Serviciul de informașuni va publica liste despre cazurile de moarte. (1—3)

Bibliografie

Cosinzeana Nr. 31.32: Războiul de viteji purtat. Bolnavă (poezie). Însemnările unui completaș mobilizat. Armate franceze din colonii. Superștiția suveranilor. Femeile și femeile frumoase. Rânduri mărunte. Sentinela dela Nr. 6. Era un fir de iarbă moale (poezie). Intrarea armatei române în Balcic. Întunec (poezie). Două umbrele. Taina oglinzilor.

Antialcoolul Nr. 2. 3: Tesaurul profită, dar naștiunea păgubeste. Pentru muncitori: asigurașile muncitorești și alcoolismul. Cele 36 porunci ale igienei; alcoolul nu e un aliment, ci o otravă. Consumașiunea alcoolului în România. Cruciada contra alcoolismului în diversele țări civilizate. Umbre... Lupta antialcoolică la Românii din Transilvania. Vrajmașul familiei. Urmările beției. Pentru acei cari cer sfaturi spre a se lăsa de beulură. Din muzica satelor. Alcoolismul în Ardeal. Plaga noastră. Dă alcoolismul putere?

Redactor responsabil: Dr Iosif Olariu.

Concurre.

Pentru întregirea definitivă a posturilor de *învățători* la școalele profesionale gr. or. române din **Crivina, Petroasa, Pogănești și Tomești**, protopresbiteratul Făgetului, să escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia diecezana“.

Emolumentele sânt:

I. Crivina.

1. Salar în bani gata 360 cor.
2. Pentru conferință și adunarea generală 10 cor.
3. Pentru scripturistică 6 cor.
4. Pentru lemne 30 cor., pe seama școalei 15 cor., iar pe seama învățătorului 15 cor.
5. Locuință liberă în edificiul școalei cu grădină.

II. Petroasa.

1. Salar în bani gata 440 cor.
2. Pentru conferință și adunarea generală 12 cor.
3. Pentru scripturistică 12 cor.
4. Pentru lemne pe seama școalei 17 cor., iar pe seama învățătorului 17 cor. aduse în curtea școalei.
5. Locuință în edificiul școalei cu grădină.

III. Pogănești.

1. Salar în bani gata 400 cor!
2. Din naturale 7½ M. m. grâu și 7½ M. m. cucuruz 140 cor.
3. Pentru lemne 30 cor.
4. Folosința unui juger pământ în preț de 20 cor.
5. Folosința unei gradini cu pomi 20 cor.
6. Dela fiecare înmormântare 1 cor. 30 fil.
7. Pentru conferință 12 cor.
8. Pentru scripturistică.
9. Pentru curatorul școalei 12 cor.
10. Locuință liberă în edificiul școalei cu grădină.

IV. Tomești.

1. Salar în bani gata 540 cor.
2. 10 m. lemne pe seama învățătorului aduse 60 cor.
3. Scripturistica 12 cor.
4. Pentru conferință 25 cor.
5. Pentru adunarea generală 20 cor.
6. Dela înmormântări 1 cor. 20 fil., cu liturgie 2 cor.
7. Locuință liberă cu ¼ juger grădină, după care alesul are a plăti dările recerute.
8. Pentru încălzirea salei de învățământ să va îngrijii comuna bisericească.

Întregirea de salar fundamental și eventual gradașuni să asiguraș din partea statului.

Alesul învățător este îndatorat a purta cantoratul în și afară de s. bisericeă, a instrua elevii și elevele de școală în toate cântările bisericești, a conduce corul s. biserici, a purta scripturistica în comitetul și sinodul parohial și a compune socoșite cultului și ale bisericei.

Doritorii de a ocupa unul din aceste posturi au a-și așterne petișionile instruate conform normelor din vigoare în terminul deschis la Oficiul protopresbiteral gr. or. român al tractului Făget.

Comitetul parohial dorește, ca recurenții să se prezinte în vre-o Duminică sau sârbătoare în sf. bisericeă a respectivei comune spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic, dar nu în ziua alegerii.

Făget în 17 Iulie 1914-

Comitetele parohiale.

În conștelegere cu mine: *Sebastian Olariu*, protopresbiter.